

Citace záznamu

Veronika K. Wanková, Zámek Brtnice, severní křídlo, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/850>, vyhledáno 7. 6. 2023.

Zámek Brtnice, severní křídlo

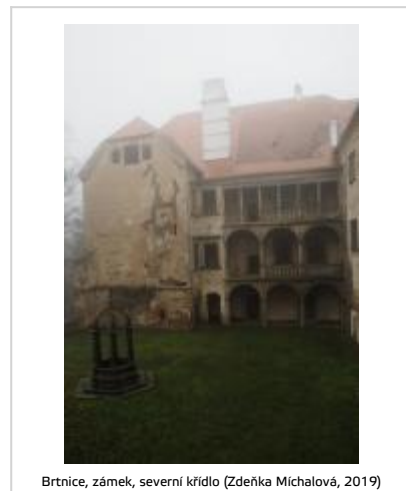
Číslo záznamu: 850

Bližší určení díla: dekorativní hřebínkové klenby

Památkově chráněno, č. úskp: 18806/7-4719

Umístění: místnosti 1. patra zámku

Datace: 1560 až 1604

Brtnice, zámek, severní křídlo (Zdeňka Michalová, 2019)

Anotace

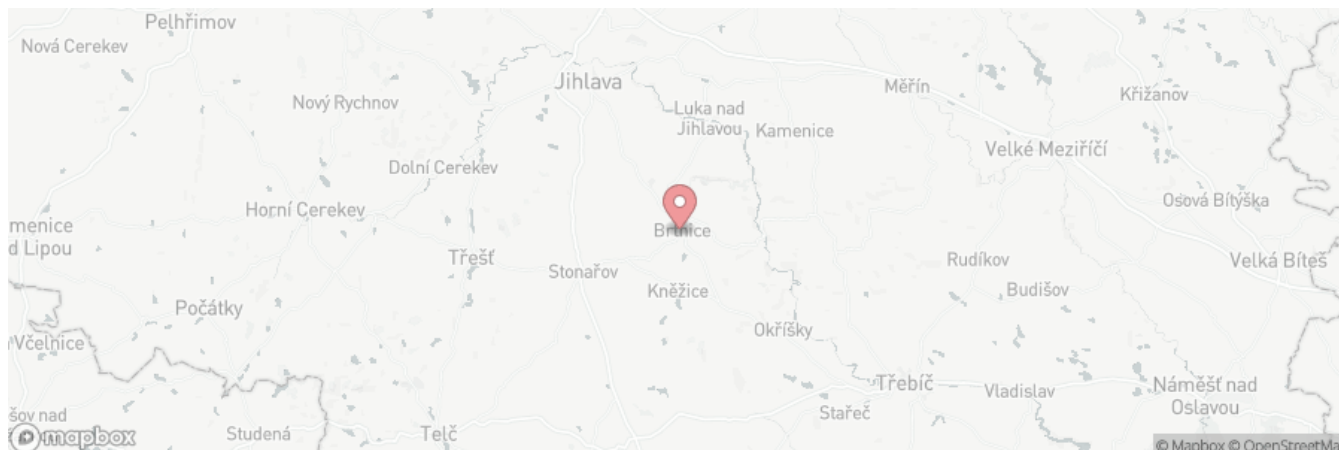
Původně středověký hrad byl v druhé polovině 16. století přestavěn na renesanční zámek. V rámci složité stavební historie se jednotlivé etapy štukové výzdoby překrývají. Vzhledem k havarijnímu stavu zámku je lze jen složitě datovat a od sebe vzájemně odlišit. V několika pokojích se dochovala pozdně renesanční dekorativní štuková výzdoba.

Abstract

Originally a medieval castle, it was rebuilt into a Renaissance chateau in the second half of the 16th century. Within the complex construction history, the individual stages of stucco decoration overlap. Due to the emergency condition of the castle, it is difficult to date them and distinguish them from each other. Late Renaissance decorative stucco decoration has been preserved in several rooms.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Kraj Vysočina	Jihlava (okres)	Brtnice	Brtnice

Ulice, čp. / č. o.	GPS
	49.305848858603746, 15.673922206760036

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
tažené hřebínky a štukové rámy		polychromie (stávající stav) Vrstvy sekundárních nátěrů.	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Původně středověký hrad byl za Zdeňka Brtnického z Valdštejna přebudován na renesanční sídlo pravděpodobně již před polovinou 16. století. V těchto aktivitách pokračoval Hynek z Valdštejna. Na konci 16. století se tak renesanční přestavba rozvinula naplno i se štukovými dekory v interiéru. V severní části zámku se renesanční úpravy projevily dílčími zásahy v obou příčných křídlech a v podélném západním křídle. I přes špatný stav památky se v několika místnostech můžeme setkat s renesančními křížovými klenbami opatřenými štukovými hřebínky (přízemí západního křídla, chodba). Severní a východní křídlo lze považovat za nejvýraznější doklad renesanční přestavby. V prvním patře křídla se dochovalo renesanční klenutí stropů. Pozoruhodný je západní sál severního křídla s valenou lunetovou klenbou se dvěma řadami obdélných štukových kazet doplněných malovanými dekory. Místnost situovaná podél arkády byla zaklenuta jednoduchou valenou klenbou s lunetami doprovázenými štukovými pasy. V další místnosti se opět nachází lunety rámované štukovými pasy s centrálním čtvercovým zrcadlem s pozůstatky vejcovců, perlovců a florálních motivů. V druhém patře se bohužel nic nedochovalo, jelikož ho zničil požár.

Historické zásahy / opravy

Stejně jako stavební historie objektu, tak i etapy štukové výzdoby se vzájemně prolínají a nelze je díky fragmentárnímu dochování a nepřístupnosti objektu zcela přesně identifikovat. Jisté je, že součástí renesančních úprav středověkých prostor bylo i štukové pojednání stropů, které bylo později upraveno za Collaltů a v 18. století poškozeno požárem a dalšími opravami.

Literatura

Pavel Balcárek, Brtnice ve víru třicetileté války, in: Jan Janák a kol. (edd.), *Dějiny Brtnice a připojených obcí*, Brno 1988, s. 138–141.
 Alois Karel Hoffmann, *Městys Brtnice na Moravě*, Brtnice 1925.
 Jan Chlíbec, *Italští sochaři v českých zemích v období renesance*, Praha 2011.
 Jan Janák – Pavel Balcárek – František Čapka et al., *Dějiny Brtnice a připojených obcí*, Brno 1988.
 Zdeněk Kazlepka, *Ostrov italského vkusu: umělecký mecenát Antonia Rambalda, hraběte z Collalto a San Salvatore mezi Itálií, Vídní a Moravou v první polovině 18. století*, Brno 2011.
 Arnošt Kába, *Dvě kapitoly z Knihy o Brtnici*, Praha 2008.
 Viktor Kotrba, Renesanční architekt Baltazar Majo „de Vonio“, *Umění XIX*, 1971, s. 97–101.
 Jarmila Krčálová, Italské podněty v renesančním umění českých zemí, *Umění XXIII*, 1985, s. 54–82.
 Jarmila Krčálová, *Renesanční stavby Baldassara Maggiho v Čechách a na Moravě*, Praha 1986, s. 72–79.
 Zdeněk Měřinský – Dana Novotná – Martina Straková, *Brtnice – rodiště Josefa Hoffmanna*, Brtnice 2006.
 Alois Josef Pátek, *Brtnice Trhová a zboží brtnické, Velké Meziříčí 1887*.
 Miroslav Plaček, *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, Praha 2001.
 August Prokop, *Die Markgrafschaft Mähren in Kunstgeschichtlicher Beziehung III, Das Zeitalter der Renaissance*, Wien 1904.
 Václav Richter, *Telč: městská památková rezervace a státní zámek*, Praha 1958, s. 22.
 Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska, svazek 1, A–I*, Praha 1994, s. 256–257.
 Jan Sedlák, *Brtnice*, Brno 1971.
 Eva Šamánková, *Architektura české renesance*, Praha 1961, s. 71.

Prameny

Dobroslav Líbal (vedoucí skupiny pracovníků), *Zámek Brtnice – stavebně historický průzkum a architektonické vyhodnocení. Státní ústav pro rekonstrukce památkových měst a objektů*, Praha 1973.
 Lucie Zahradková, *Zámek Brtnice a jeho renesanční úprava v druhé polovině 16. století* (bakalářská práce), KTF UK, Praha 2015.
 Jiří Zemánek, *Zámek Brtnice a jeho renesanční přestavba* (diplomová práce), FF UJEP, Brno 1977.

Odkazy

[Lucie Zahradková, Zámek Brtnice a jeho renesanční úprava v druhé polovině 16. století \(bakalářská práce, KTF UK, Praha 2015\).](#)

Autoři záznamu

Veronika K. Wanková

Datum poslední změny

23.1.2023

Fotodokumentace současného stavu

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra (Zdeňka Michalová, 2020)

Brtnice, zámek, klenba místnosti 1. patra
(Zdeňka Michalová, 2020)